

Dokument s plenarne sjednice

B9-0162/2024

7.3.2024

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o vremenu koje je Komisiji potrebno da obradi zahtjeve za javni pristup dokumentima
(2023/2941(RSP))

Juan Fernando López Aguilar

u ime Odbora za gradanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

**Rezolucija Europskog parlamenta o vremenu koje je Komisiji potrebno da obradi zahtjeve za javni pristup dokumentima
(2023/2941(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 1., 9., 10., 11. i 16.,
 - uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 15. i 228.,
 - uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, posebno njezine članke 41. i 42.,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije¹,
 - uzimajući u obzir Uredbu Europskog parlamenta (EU, Euratom) 2021/1163 od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju propisa i općih uvjeta kojima se uređuje obnašanje dužnosti Europskog ombudsmana (Statut Europskog ombudsmana) i o stavljanju izvan snage Odluke 94/262/EZUČ, EZ, Euratom²,
 - uzimajući u obzir odluku Europskog ombudsmana od 18. rujna 2023. o vremenu koje je Europskoj komisiji potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima (strateška istraga OI/2/2022/OAM),
 - uzimajući u obzir posebno izvješće Europske ombudsmanice od 21. rujna 2023. u okviru njezine strateške istrage o vremenu koje je Europskoj komisiji potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima (OI/2/2022/OAM),
 - uzimajući u obzir sudsку praksu Suda Europske unije („Sud“) i Europskog suda za ljudska prava,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 13. srpnja 2023. o javnom pristupu dokumentima – godišnja izvješća za razdoblje 2019. – 2021.³,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je javni pristup dokumentima institucija EU-a temeljno pravo zaštićeno Poveljom EU-a o temeljnim pravima i Ugovorima; budući da građani trebaju moći ostvariti to pravo na proaktivn način jer im to pravo omogućuje da efektivno ostvaruju

¹ SL L 145, 31.5. 2001., str. 43.

² SL L 253, 16.7.2021., str. 1.

³ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0295.

svoje pravo na nadzor rada i aktivnosti institucija, tijela, ureda i agencija EU-a, a posebno zakonodavnog postupka; budući da institucije, tijela, uredi i agencije EU-a moraju težiti najvišim mogućim standardima dobrog upravljanja, odgovornosti, otvorenosti, integriteta i transparentnosti u svojem funkciranju i u postupku donošenja odluka; budući da su ti standardi preduvjet za stjecanje povjerenja građana u institucije EU-a;

- B. budući da je svrha Uredbe (EZ) br. 1049/2001 javnosti dodijeliti najšire moguće pravo pristupa dokumentima institucija kako bi se građanima omogućilo učinkovito ostvarivanje prava na nadzor rada i aktivnosti institucija EU-a; budući da je potrebno osigurati metode nadzora koje kombiniraju aktivnosti demokratskog nadzora, kontrole i praćenja; budući da je Komisija pravno obvezana objaviti dokumente bez odgode i u skladu s jasnim rokovima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1049/2001;
- C. budući da se člankom 228. UFEU-a i člankom 3. Statuta Europskog ombudsmana Europski ombudsman ovlašćuje za provođenje istraga ako utvrdi da je to opravданo, bilo na temelju pritužbe ili na vlastitu inicijativu, posebno u slučaju ponovljenih, sustavnih ili posebno ozbiljnih nepravilnosti u postupanju; budući da se člankom 4. stavkom 3. Statuta Europskom ombudsmanu nalaže da proslijedi izvješće Europskom parlamentu kada to zahtjeva priroda ili opseg nepravilnosti u postupanju;
- D. budući da brojne pritužbe koje je zaprimio Ombudsman otkrivaju da je došlo do znatnih kašnjenja prije nego što je Komisija donijela odluku o zahtjevima za javni pristup dokumentima i da pritom nije poštovala rokove utvrđene relevantnim zakonodavstvom; budući da tematsko izvješće Ombudsmanice u okviru njezine strateške istrage o vremenu koje je Komisiji potrebno za obradu zahtjeva za javni pristup dokumentima pokazuje da njezini prijedlozi nisu sustavno provedeni u praksi i da Komisija nije provela potrebne promjene kako bi ispunila taj zahtjev; budući da je 28. studenoga 2023. Ombudsmanica Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove predstavila svoje posebno izvješće i procjenu stanja;
- E. budući da se u odgovoru Komisije navodi da obrađuje zahtjeve za pristup dokumentima bez većih problema; budući da Komisija u svojem odgovoru⁴ na zahtjev Ombudsmanice za informacije o vremenu koje je potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima prepoznaje važnost pravodobnog rješavanja zahtjeva i upućuje na brojne izazove koje predstavlja povećanje broja zahtjeva i njihova složenost; budući da je novi portal za elektronički pristup dokumentima Komisije očigledno pozitivan korak u pogledu interakcije Komisije s onima koji traže pristup i objavljinje svih objavljenih dokumenata;

Pristup dokumentima Komisije

- 1. podsjeća da je pravo javnosti na pristup dokumentima institucija EU-a utvrđeno u Ugovorima i Povelji o temeljnim pravima te da ima ključnu ulogu u osiguravanju transparentnog djelovanja institucija EU-a, čime se poboljšava legitimnost i povjerenje

⁴ Odgovor Komisije od 28. ožujka 2023. na zahtjev Europske ombudsmanice o informacijama o vremenu koje je Europskoj komisiji trebalo za obradu zahtjeva za javni pristup dokumentima.

javnosti u EU, kao i njegova vjerodostojnost;

2. ponovno ističe da institucije EU-a, uključujući Komisiju, imaju obvezu provoditi članak 15. stavak 3. UFEU-a u skladu s demokratskim načelima, posebno načelima utvrđenim u članku 10. stavku 3. UEU-a i članku 42. Povelje o temeljnim pravima; naglašava da je transparentnost temeljni čimbenik kojim se jamči odgovornost i demokratski nadzor institucija EU-a;
3. podsjeća da se zahtjev za pristup dokumentu mora obraditi u najkraćem roku; ponavlja svoju zabrinutost zbog toga što su mnoge pritužbe koje je zaprimila Ombudsmanica povezane s kašnjenjima u dobivanju pristupa traženim dokumentima te zbog toga što do kašnjenja u pristupu dolazi u slučajevima koji su od velikog javnog interesa; duboko žali zbog nalaza iz tematskog izvješća Ombudsmanice o sustavnim i znatnim kašnjenjima u pristupu dokumentima Komisije, posebno zbog činjenice da u 85 % preispitanih slučajeva Komisija nije donijela odluku u zakonskim rokovima i da je u 60 % slučajeva kašnjenje iznosilo više od 60 radnih dana; žali zbog toga što Komisija nije poštovala Uredbu (EZ) br. 1049/2001 jer sustavno krši zakonske rokove za javni pristup dokumentima i nije pravodobno obavijestila podnositelje zahtjeva o svojoj odluci, kao što je prikazano u tematskom izvješću Ombudsmanice; ističe da, u skladu s procjenom Ombudsmanice, ta kašnjenja predstavljaju nepravilnosti u postupanju Komisije;
4. ističe da Europski ombudsman ima važnu ulogu u olakšavanju pristupa građana dokumentima, posebno kada je taj pristup djelomično ili potpuno odbila institucija, agencija ili tijelo EU-a; snažno podupire preporuke Ombudsmanice Komisiji o ispravljanju te situacije kao prioritetu;
5. naglašava da je potrebno osigurati da građani mogu pratiti i razumjeti postupke donošenja odluka EU-a te sudjelovati u njima; naglašava da bi Komisija, kao najveća institucija EU-a, trebala služiti kao primjer kad je riječ o pristupu dokumentima; ističe da kašnjenja u odobravanju pristupa mogu ugroziti sposobnost građana da sudjeluju u demokratskom procesu jer su traženi dokumenti i informacije često vremenski osjetljivi i u slučaju kašnjenja mogu izgubiti na važnosti za podnositelja zahtjeva; naglašava da kašnjenja mogu imati i odvraćajući učinak, primjerice da pojedinci odustanu od ostvarenja svog temeljnog prava na pristup dokumentima na temelju pretpostavke da će to trajati predugo; ističe da sve veća količina i složenost zahtjeva za pristup dokumentima ne mogu opravdati sustavna kašnjenja Komisije;
6. uvjeren je da je proaktivno objavljivanje dokumenata u registru najbolje rješenje za smanjenje broja zahtjeva za pristup dokumentima i izbjegavanje kašnjenja; naglašava da bi se proaktivnijim pristupom doprinijelo osiguranju efektivne transparentnosti i izbjegavanju nepotrebnih pravnih sporova koji mogu dovesti do nepotrebnih troškova i opterećenja i za građane i za institucije EU-a;

Preporuke

7. potiče Komisiju da ispravi svoja sustavna i znatna kašnjenja u obradi zahtjeva za javni pristup dokumentima;
8. poziva Komisiju da provede preporuku i sve prijedloge iz tematskog izvješća

Ombudsmanice, posebno o potrebi za proaktivnjom transparentnošću, predodređenijim ljudskim resursima za obradu ponovnih zahtjeva te otvorenijim i konstruktivnijim stavom prema podnositeljima zahtjeva;

9. poziva Komisiju da reformira svoje upravljanje javnim pristupom dokumentima kako bi se riješio glavni problem kašnjenja i nepoštovanje rokova utvrđenih relevantnim zakonodavstvom;
 10. poziva Komisiju da bude proaktivna u objavlјivanju dokumenata i statističkih podataka o tome kako postupa sa zahtjevima za pristup dokumentima, uključujući informacije o poštovanju rokova utvrđenih pravom EU-a, s obzirom na to da su takve informacije ključne za jačanje demokratskih procesa EU-a;
 11. naglašava da će, ako Komisija ne riješi sustavna i znatna kašnjenja u obradi zahtjeva za javni pristup dokumentima do trenutka osnivanja novog Kolegija povjerenika, Parlament razmotriti korištenje svih dostupnih parlamentarnih instrumenata za rješavanje tog pitanja;
 12. traži od Komisije da obavijesti Parlament o tome kako namjerava poštovati rokove utvrđene u relevantnom zakonodavstvu EU-a;
- ◦ ◦
13. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji.